

Sygn. akt III AUz 271/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Aleksandra Urban (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Gerszewska

SA Jerzy Andrzejewski

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2017 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z odwołań J. P. i V. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o przeniesienie odpowiedzialności za składki

na skutek zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawarte w pkt 2 wyroku z dnia 9 maja 2017 r., sygn. akt VI U 1423/16

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy VI Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSA Aleksandra Urban SSA Małgorzata Gerszewska SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUz 271/17

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 9 maja 2017 r. (VI U 1423/16) oddalił odwołania J. P. i V. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 12 kwietnia 2016 r., przenoszących odpowiedzialność na skarżących za zobowiązania płatnika składek (...) sp. z o.o. w N. z tytułu składek wymienionych w tych decyzjach. Jednocześnie Sąd ten odstąpił od obciążania odwołujących kosztami zastępstwa procesowego na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze ich trudną sytuację finansową i rodzinną, a także fakt częściowej spłaty zadłużenia przed wydaniem zaskarżonych decyzji.

Zażalenie na powyższe postanowienie w przedmiocie kosztów procesowych wywiódł pozwany organ rentowy zarzucając obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia:

- art. 102 k.p.c. polegającą na jego błędnym zastosowaniu w sytuacji, gdy brak było podstaw do przyjęcia, że w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony pozwalający na nieobciążanie odwołujących się kosztami postępowania sądowego, w tym kosztami zastępstwa procesowego w całości.

- art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 r., poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym do dnia 27 października 2016 r., polegającą na jego nie zastosowaniu w sytuacji, gdy brak było podstaw do nieobciążania odwołujących się kosztami postępowania sądowego.

W rezultacie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od J. P. i V. P. na rzecz organu rentowego kwot po 7.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, a nadto zasądzenia od odwołujących kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

W ocenie organu rentowego Sąd I instancji nie uczynił zadość obowiązkowi precyzyjnego, szczegółowego wyjaśnienia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia motywów odstąpienia od obciążania odwołujących kosztami procesu, a powołane przez Sąd okoliczności takie jak trudna sytuacja finansowa i rodzinna nie zostały w żaden sposób wyjaśnione. Sąd w niniejszej sprawie, na rozprawie w dniu 9 maja 2017 r. rozpytał odwołujących o ich zarobki. Z wyjaśnień odwołujących wynika, że oboje pracują i jaki mają miesięczny dochód. Nie wynika z tego natomiast trudna sytuacja finansowa, a przynajmniej tak trudna aby uzasadniała zastosowanie przez Sąd przepisu art. 102 k.p.c. Nie jest jasne również jaką trudną sytuację rodzinną Sąd wziął pod uwagę. Chybiony jest zdaniem organu rentowego argument, że za zastosowaniem przepisu art. 102 k.p.c. przemawia fakt częściowej spłaty zadłużenia przed wydaniem zaskarżonej decyzji. Okoliczność ta według organu rentowego nie mieści się w kategorii „uzasadniony przypadek”. Pozwany wskazał, że łączna kwota częściowej spłaty, wynosi zaledwie 3.545,04 zł na wszystkie fundusze, na przestrzeni lat 2010-2011, co w kontekście wysokiego zadłużenia spółki wobec organu nie powinno stanowić okoliczności uzasadniającej zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. wobec odwołujących się.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie organu rentowego skutkuje uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wstępnie wskazać wypada, iż Sąd orzeka o kosztach procesu według zasad przewidzianych w art. 98-107 k.p.c., zależnie od wyniku sprawy oraz okoliczności związanych z jej rozpoznaniem. Okoliczności te powodują, że od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i obciążenia strony przegrywającej jego kosztami przewidziane są wyjątki, stosowane wówczas, gdy w konkretnej sprawie zasada ta koliduje z poczuciem sprawiedliwości. W ramach tych wyjątków, zgodnie z art. 102 k.p.c., sąd może odstąpić od obciążenia strony przegrywającej sprawę obowiązkiem zwrotu wygrywającemu przeciwnikowi kosztów procesu w całości lub części, jak stanowi ustawa, w wypadkach szczególnie uzasadnionych.

Uwzględniając fakt, że sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem sądu orzekającego i od oceny tego sądu należy przesądzić, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstąpienie od obowiązku ponoszenia kosztów procesu, nie można tracić z pola widzenia, że zakwalifikowanie przypadku jako "szczególnie uzasadnionego" nie może być dowolne, ale wymaga rozważenia całokształtu okoliczności faktycznych sprawy. Przyznanie przez ustawodawcę sądowi takiego uprawnienia nakłada obowiązek starannego i wyczerpującego omówienia w uzasadnieniu orzeczenia przesłanek, na podstawie których uznano, że w sprawie zachodzi "szczególnie uzasadniony wypadek" (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r., V CZ 108/10, Lex nr 1102889; z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 79/11, Lex nr 1162695 i z dnia 3 marca 2012 r., I CZ 10/12, Lex nr 1168536).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, organ rentowy prawidłowo podniósł, iż w rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji nie uczynił zadość obowiązkowi precyzyjnego, szczegółowego wyjaśnienia motywów odstąpienia od obciążania skarżących kosztami procesu. Kształt uzasadnienia Sądu I instancji w zakresie odstąpienia od obciążania odwołujących kosztami zastępstwa procesowego strony wygrywającej sprawę – które to uzasadnienie właściwie nie odwołuje się do konkretnych okoliczności faktycznych sprawy, ale jedynie operuje ogólnymi pojęciami teoretycznymi, jak „trudna

sytuacja życiowa i materialna” – nie pozwala na instancyjną kontrolę przedmiotowego orzeczenia, w tym konkretnych motywów, jakimi kierował się Sąd uznając, że w sprawie zachodzą szczególne okoliczności, o jakich mowa w art. 102 k.p.c. Przy tym zauważyć należy, iż Sąd Okręgowy w sceptyczny sposób odniósł się do spornej kwestii, przedstawiając jednozdaniowe rozważania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji postanowienia.

SSA Aleksandra Urban SSA Małgorzata Gerszewska SSA Jerzy Andrzejewski